

Újraértelmezett növekedéssel a fenntarthatóság felé

Szerzők: Györki-Vincze Katinka / KÖVET Egyesület; Vona Gábor, önkéntes / KÖVET Egyesület

A főáramlatú gazdaságtan folytatásának több lehetséges jövőbeli irányát járta körbe a XXIV. KÖVET Konferencia. A rendszerrel szembeni elvárásaink újragondolása segíthet abban, hogy a jövő számunkra minél kedvezőbben alakuljon.

2019. november 15-én került sor a Növekedéskor utáni gazdaság elnevezésű rendezvényünkre. A felkért előadók megpróbálták minél több oldalról feltárni a jelenlegi gazdasági-társadalmi-környezeti rendszerben meghúzódó anomáliákat, és javaslatot is tettek ezek kezelésére. Az alábbiakban közreadjuk az egyes előadások releváns pontjait.

Prof. Dr. Tóth Gergely kifejtette a humánökonómia által kínált előnyöket: a nem csökkenő ökológiai eltartóképesség, a boldogság-hatékonyság és egy „igazságos” mértékűnek elfogadott jövedelem-egyenlőtlenség együtt egy keretfeltétel-rendszert alkotnak. Ebben a rendszerben egyéni, mikroközösségi, makroökonómiai és globális szinten egyaránt lehetőség van a célfüggvények optimalizálására a fenntarthatóság biztosítása mellett. Továbbá utalt az ideális, egész rendszert átható és meghatározó alapelvekre [pl. nagylelkűség, méltányos redistribúció, emberbe vetett bizalomra épülő gazdasági rendszer].

Dr. Georg Winter – kiemelve az emberiség függését a természettől – az utóbbi jogainak elismeréséért és az ökoszisztémákhoz történő újrapcsolódásért szállt síkra. A teremtésben betöltött közös felelősségre hivatkozva szorgalmazta valamennyi spirituális, intellektuális és gazdasági vezető együttműködését a fenntartható gazdaság előmozdítása érdekében.

Ludwig Karg követendő példaként jelölte meg a felelős fogyasztást, illetve a valós szükségletek, a korlátozottan rendelkezésre álló erőforrások és a humántőke tiszteletét. Említést tett arról, hogy az információs technológia által fémjelzett korszakunk után a hatodik Kondratyev-ciklus várhatóan a társadalmi-közösségi szolgáltatások köré fog szerveződni. Ezután az energiaközösségek és a regionális energiahatékonysági projektek jellemzőit taglalta, majd a kötelező éves fenntarthatósági jelentés kérdéskörét tárgyalta.

Dr. Pogátsa Zoltán a nem növekedő kapitalizmusról tartott előadásában kitért több jelenségre is, mint pl. verseny hiánya, technológiai



beruházások helyett saját részvény-visszavásárlások, mérséklődő profitráta változatlanul tartott profit/bér arány mellett. Mindezek a magántulajdon és a profit kettősére épülő kapitalizmus végét vetítik előre.

A *Prof. Dr. Kerekes Sándor* által felvetett energiaparadoxon szerint előreláthatólag 2050-ig az energiaigény megduplázódik, miközben a szén-dioxid-kibocsátás megfelelendő. A vállalkozások is a közjó létrehozásáért tevékenykednek, ezért szükséges volna létezésüknek az értelmét és célját újragölgalmazni. Emellett fontos lenne valós szükségletekre és a társadalmi problémákban rejlő üzleti lehetőségekre fókuszálni, hogy a társadalmi-ökológiai rendszerek rugalmasságát növelni lehessen. A cselekvés négy fő területe az urbanizáció, a digitalizálás, az iparosítás és a karbonmentesítés. Végül a technológiai fejlesztések és azon belül a rendszerinnovációk szükségességét nyomatékosította.

Pierre Gaudillat a monetáris politikának a körforgásos gazdaság felé történő átmenetre gyakorolt hatását vizsgálta. Az alacsonyabb kamatláb és a monetáris expanzió kedvez az erőforrás-hatékonytságot javító és zöld technológiai projektekbe történő befektetéseknek.

Bifliációt figyelhetünk meg, azaz egyfelől defláció észlelhető pl. importált tartós és nem tartós javak esetén, másfelől infláció tapasztalható a többnyire hazai, munkaintenzív szolgáltatásokban. A gyorsan forgó javak alacsonyabb importjára, a hazai karbantartás és javítás, illetve az újrahasznosítás és -gyártás fokozására, az öködesign és a zöld befektetések terjesztésére tett javaslatot.

Szőnyi Lúdia ököpszichológiai nézőpontból ecsetelte a klímakrízis lehetséges, az ember és a Föld közötti kétirányú kapcsolat helyreállítását megcélzó megoldásait. Fontos, hogy felelősséget vállaljunk a környezetünkért és a döntéseinkért, új irány felé forduljunk, empátiát tanúsítsunk, az önmegvalósítás transzcendentális értékek mentén menjen végbe, továbbá az egyén térjen vissza a természethez felismerve, hogy annak elválaszthatatlan részét képezi.

Dr. Hetesi Zsolt az ellátásbiztonság, a fenntarthatóság és a gazdaságosság kritériumait egyidejűleg teljesítő, karbonsemleges energiarendszert mutatta be hazánk esetében. Ezt egy nukleáris energián alapuló, szabályozható alaperőmű, valamint megújuló energia és tárolás kombinációjaként vázolta fel. Ugyan-

akkor kiegészítő információként hozzáfűzte, hogy érdemes számolni az atomerőmű létesítése tervezett költségeinek emelkedésével: a Paks II.-höz hasonló tianwani erőmű esetében ez a költségtúllépés 32% volt.

Mathis Wackernagel svájci születésű amerikai fenntarthatósági szakember, aki doktori értekezésében kidolgozta az ökológiai lábnyom koncepcióját. Számos díjat nyert a fenntarthatóság és a környezetvédelem területén. Társalapítója és elnöke a Global Footprint Network nevű szervezetnek, mely hidat képez a tudomány, a közgazdaságtan és a politika között azért, hogy megváltoztassa a Föld erőforrásainak felhasználását, és hogy egy fenntartható jövőt teremtsen. A Move the Date kampány létrehozója, aminek segítségével a Túllövés napjára hívja fel a figyelmet, vagyis arra, hogy Földünk erőforrásai végesek, ezért aktívan tennünk kell azért, hogy a dátum, amikor az adott évre elhasználjuk a kapacitásokat, minél későbbre tolódjon ki.

Mathis Wackernagel rámutatott arra, hogy ha Edward Osborne Wilson amerikai biológus azon feltételezéséből indulunk ki, hogy a biodiverzitás 85%-ának megőrzéséhez egy fél bolygóra van szükség, akkor az emberiség a maradék fél 3,5-szeresének megfelelő fogyasztást produkál idén. Az egyén szintjén proaktív attitűd helyett a többi szereplő reakciójának kivárása érvényesül. Ezen hatékonyabb kommunikációval és a kockázatok tudatosításával lehetne változtatni. A szokásos ügymenet (BAU) forgatókönyve trendjének megtörésére, a túlfogyasztás napjáiig tartó időszak megnyújtására ösztönöz 5 alaptényezőt keresztül: ökoszisztémák regenerálódása, városok tervezése és üzemeltetése, energiatermelés, táplálkozás és népség.

Tomáš Sedláček cseh filozófus, közgazdász, a Jó és rossz közgazdaságtana című könyv szerzője. A prágai Károly Egyetem előadója. A 100 legbefolyásosabb globális gondolkodó között tartják számon. 24 évesen Václav Havel cseh elnök tanácsadója, majd a cseh miniszterelnöki tanácsadó testület tagja lett. Jelenleg egyéves alkotói szabadságát tölti, ezalatt járja a világot, lenyűgöző előadásokat tart, ahol ötvözi a mitológiát, a filozófiát és a közgazdaságtant modern tudományterületekkel.

A sort **Tomáš Sedláček** zárta, aki rávilágított arra, hogy a pénzügyi rendszer jelen formájában fenntarthatatlan, a gyors növekedés rendkívül sérülékeny rendszert hoz létre. Leszögezte, hogy sem fiskális, sem monetáris eszközökkel nem stimulálható a növekedés. Végezetül a reformok végrehajtására, az oktatás színvonalának emelésére, az infrastruktúra fejlesztésére és a többi fenntartható fejlődési cél megvalósítására sarkallotta. Lehetőség van arra, hogy mindhárom alrendszer egy-egy stabil pillért jelentsen, és egy olyan összehangolt, minőségi szemléletű és mindenféle kényszertől mentes növekedés vegye kezdetét, mely a rendszer valamennyi szintjén képes biztosítani az egyensúlyt. Ennek előfeltétele a meggyengült társadalmi és környezeti alrendszer állapotának helyreállítása, illetve a gazdaságban a fenntarthatóságot nem támogató folyamatok visszaszorítása.

Donnie Maclurcan ausztrál közgazdász, a *Post-Growth Institute* társalapítója. Polihistor. 20 évesen világrekordot állított fel a leggyorsabb gyalog megtett út kategóriájában, hisz Perth-ből Sydney-be 67 nap alatt futott el. Ezzel egy látásjavulást támogató alapítvány számára gyűjtött pénzt. Ezután a látás és a vakság elkerülésének fontosságára hívta fel a figyelmet, iskolákban, a közösségi valamint az üzleti szférában tudatosító előadások tartásával. Létrehozta a „Project Australia”-t, ami nonprofit szervezetek indulását támogató tanácsadó szerv. Angol nyelvet tanított Dél-Koreában. Doktori disszertációjában a nemzetközi fejlődésről és a nanotechnológia globális egyenlőségben betöltött szerepéről érkezett. A Dél-Oregoni Egyetem előadója, emellett jelenleg 2 könyvet is ír: *How on Earth? Flourishing in a Not-For-Profit World by 2050* és *The Not-for-Profit Handbook: How to Start, Scale and Sustain Resilient Projects in an Ever-Changing World*.

Mindezek motorjaként a korábbi gazdasági racionalitás helyett a szeretet- és értékalapú törekvések tudnak funkcionálni. A tudásalapú társadalmak kialakulásával az innovációnak is kitüntetett szerep jut a kihívások leküzdésében. A kimerülő erőforrásokkal való felelős bánásmódról és a megújuló vagy legalább karbonsemleges energiákra való áttérésre minden eddiginél nagyobb hangsúlyt kell helyezni. Az egyének szemléletformálásában elengedhetetlen a vállalatok közreműködése. A fenntartható fejlődési célok maradéktalan végrehajtásához szükséges források előteremtésében a pénzügyi szektor tud hatékonyan közreműködni.

Az előzetes programban szerepelt egy előadás **Donnie Maclurcan** ausztrál közgazdász részéről, azonban ezt a felvételt idő hiányában nem tudtuk a konferencián bemutatni. A videót a www.kovet.hu honlapról letölthető.

A nap zárásaként a Dr. Georg Winter nevét viselő **Winter-díj** átadása történt meg gyertyafényes vacsora keretében. Ebben az évben a KÖVET Egyesület Elnöksége két díjat osztott ki. Az egyik posztumusz Vagdalt Lászlót illeti, aki az AUDI HUNGARIA Kft. környezetvédelmi és fenntarthatósági vezetője volt, emellett betöltötte a KÖVET Egyesület elnöki tisztségét is 2005 és 2013 között. A másik pedig Horváth Tamást, az Alcoa-Kőfém EHS-HR igazgatóját, aki szakmai munkája mellett a KÖVET Egyesületet is támogatja a stratégiai irányításban. Az átadón méltatták a díjazottakat, Dr. Georg Winter pedig zongorajátékával is hozzájárult a posztumusz díjazott emlékéhez. Az este díszvacsorával zárult, itt részt vettek a korábbi díjazottak, illetve az Egyesület vezetősége is.

Remélhetőleg az Egyesületünk 25 éves fennállását ünneplő, jubileumi konferencián már olyan pozitív fejleményekről számolhatunk be, amelyet az indikátorok is alátámasztanak.

Együttműködő partnerek:



Médiapartnerek:



Támogató:

